

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **L. K.**, zast. JUDr. Milanem Ostřížkem, advokátem, se sídlem Stodolní 26, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2008, č. j. 18 Cad 146/2008 – 6,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2008, č. j. 18 Cad 146/2008 – 6, **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) odevzdala dne 17. 7. 2008 k poštovní přepravě podání adresované Krajskému soudu v Ostravě, nadepsané jaké „Doplnění žaloby do rozhodnutí ČSSZ ze dne 14. 2. 2008“. Toto podání bylo Krajskému soudu v Ostravě doručeno následujícího dne, tj. 18. 7. 2008. V podání žaloby stěžovatelka uvedla, že napadené rozhodnutí ze dne 14. 2. 2008 č. X., jímž byla zamítnuta její žádost o přiznání starobního důchodu podle ustanovení § 29 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, s odůvodněním, že předchozí přiznání starobního důchodu podle ustanovení § 31 téhož zákona vylučuje nárok na starobní důchod podle § 29 a § 30, pokládá za nezákonné. Zdůraznila, že o starobní důchod podle ustanovení § 31 nikdy nežádala a v této souvislosti připomněla, že od 1. 6. 2001 byla poživatelkou částečného invalidního důchodu (v r. 2005 ve výši 4518 Kč) a jejím záměrem při sepisu žádosti o dávku důchodového pojištění na Okresní správě sociálního zabezpečení v Ostravě (dále též OSSZ) bylo odejít do předčasného starobního důchodu dočasně kráceného, s možností vyměření řádného

starobního důchodu při dosažení důchodového věku. Z tohoto důvodu předčasný starobní důchod požadovala přiznat až ode dne 3. 12. 2005, aby jednak dosáhla co nejnižšího krácení procentní výměry, ale zároveň nepozbyla nároku na „řádný“ starobní důchod při dosažení důchodového věku. Od 1. 1. 2000 byla vedena v evidenci Úřadu práce v Ostravě jako uchazečka o zaměstnání a při započtu doby evidence na úřadu práce jako náhradní doby pojištění v rozsahu nejvýše možných tří let je rovněž zřejmé, že čekala na dobu, kdy splní podmínky pro přiznání starobního důchodu podle § 30 zákona o důchodovém pojištění, neboť do předčasného starobního důchodu podle § 31 by bývala mohla odejít již dnem 23. 11. 2004; i když jeho krácení pro chybějící dobu pojištění by jistě bylo rovněž vysoké, vyměřená částka by přesto byla vyšší než částečný invalidní důchod vyplácený v roce 2004. Vyslovila přesvědčení, že v r. 2005 podala žádost o přiznání starobního důchodu podle § 30 a není jejím zaviněním, že Okresní správa sociálního zabezpečení v Ostravě uvedla na žádosti odlišné číslo ustanovení zákona o důchodovém pojištění, čehož si ona jako osoba práva neznalá a důvěřující ve správnost postupu pracovnic OSSZ nevšimla a takovou žádost podepsala. Jako důkaz nabízela svědecké prohlášení manžela M. K., který byl při sepisování žádosti o předčasný starobní důchod v říjnu 2005 na OSSZ v Ostravě přítomen, jakož i Protokol o jednání sepsaný na témže pracovišti ze dne 3. 10. 2007 s vedoucí oddělení důchodového pojištění, v němž její tvrzení o překlepu (chybě) v označení příslušného ustanovení zákona nebylo ze strany OSSZ zpochybňováno. Stěžovatelka má za to, že bylo povinností OSSZ respektovat zásadu dobré zprávy, a pokud k jejímu porušení došlo, neměla by být tato chyba přičítána k tíži. Dovozuje, že jí právem náleží od dosažení důchodového věku starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění. Navrhuje, aby Krajský soud v Ostravě rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2008 zrušil a věc jí vrátil k vydání nového rozhodnutí.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 30. 9. 2008, č. j. 18 Cad 146/2008 – 6, podání stěžovatelky ze dne 17. 7. 2008 - které vyhodnotil jako samostatnou žalobu směřující proti usnesení žalované ze dne 14. 2. 2008 - pro opožděnost odmítl. Dovodil, že za situace, kdy napadené rozhodnutí bylo stěžovatelce doručeno dne 25. 2. 2008 a tato žalobu podala až dne 17. 7. 2008, stalo se tak až po marném uplynutí dvouměsíční lhůty k podání žaloby (§ 72 odst. 1 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „ s. ř. s.“), a tudíž opožděně. Proto musela být žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka včas kasační stížnost, dovolávajíc se důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí podání. Vytýká krajskému soudu, že bezdůvodně klasifikuje její podání ze dne 17. 7. 2008, nadepsané jako „Doplnění žaloby do rozhodnutí ČSSZ ze dne 14. 2. 2008“, jako nové samostatné podání a z tohoto kvalifikovaného „nového úkonu“ dovozuje opožděnost podání pro uplynutí zákonem stanovené lhůty. Stěžovatelka pokládá napadené rozhodnutí za zcela vadné a nepřezkoumatelné pro celou řadu buď chybějících údajů či údajů uvedených nesprávně. Vyslovuje přesvědčení, že k výše popsanému postupu neměl soud žádný důvod a řízení tak zatížil neodstranitelnou vadou podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Připomíná, že usnesení vykazuje množství chyb formálního typu, neboť u rozhodující listiny neuvádí, ze kterého je data a u konstatování podané kasační stížnosti proti rozhodnutí č. j. 18 Cad 38/2008 – 24, cituje nesprávné datum vyhotovení: nikoliv 29. 7. 2008, ale 30. 7. 2008. Stěžovatelka má za to, že postup soudu je nutné považovat v kontextu celého řízení za nezákonný ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť činila své podání

ve vztahu ke konkrétnímu rozhodnutí, využívajíc svého dispozičního práva k doplnění žaloby a soud se s touto skutečností nijak nevypořádal. Navrhuje, aby napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě č. j. 18 Cad 146/2008 – 6, ze dne 30. 9. 2008, bylo zrušeno a soud jí přiznal náhradu nákladů řízení.

Žalovaná podle obsahu spisu vyjádření ke kasační stížnosti nepodala.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka činila výslovný odkaz na důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d), b) a e) s. ř. s., je nutno tyto důvody souhrnně podřadit pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) uvedeného zákona, tedy pod tvrzenou nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Tento důvod je totiž ve vztahu k ostatním důvodům uvedeným v § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. důvodem speciálním za situace, kdy řízení před krajským soudem bylo ukončeno odmítnutím žaloby či zastavením řízení. Nejvyšší správní soud odkazuje v tomto směru na své rozhodnutí ze dne 21. 4. 2005, sp. zn. 3 Azs 33/2004, kde konstatoval, že je-li kasační stížností napadeno usnesení soudu o odmítnutí žaloby, přichází pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Kasační stížnost byla shledána důvodnou.

Pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti byly pro Nejvyšší správní soud rozhodující poznatky získané ze spisu Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 18 Cad 38/2008, v němž rovněž pro opožděnost odmítl krajský soud předchozí podání stěžovatelky ze dne 26. 2. 2008, když dospěl k závěru, že toto nesměřovalo proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2008 (o zamítnutí žádosti o starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění), ale proti předchozímu rozhodnutí žalované ze dne 28. 11. 2005, č. 496 123 167, jímž byl stěžovatelce přiznán od 3. 12. 2005 starobní důchod podle § 31 téhož zákona (tzv. „předčasný“ starobní důchod). Ke kasační stížnosti stěžovatelky zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 3. 2009, č. j. 4 Ads 193/2008 – 41, usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 7. 2008, č. j. 18 Cad 38/2008 – 24, pro nezákonnost a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Po přezkoumání věci dospěl totiž k závěru, že žaloba stěžovatelky ze dne 26. 2. 2008, doručená krajskému soudu dne 27. 2. 2008, směřovala proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2008, o zamítnutí žádosti o starobní důchod podle § 29 zák. o důchodovém pojištění, na něž podání stěžovatelky bezprostředně reagovalo. Z důvodů ve zrušujícím rozsudku podrobně uvedených Nejvyšší správní soud uzavřel, že postup krajského soudu, jímž její žalobu pro opožděnost odmítl, lze označit za přepjatý formalismus, v jehož důsledku došlo ke zjevné nespravedlnosti, tedy zabránění stěžovatelce v přístupu k soudu a k znemožnění přezkoumání napadeného rozhodnutí ze dne 14. 2. 2008.

Ke stejnému závěru ohledně postupu Krajského soudu v Ostravě dospívá Nejvyšší správní soud i v projednávané věci. Nejvyšší správní soud pokládá za potřebné uvést z dávkového spisu žalované a ze spisu Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 18 Cad 38/2008 tyto rozhodující skutečnosti:

Z obsahu dávkového spisu žalované Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka byla od 1. 6. 2001 poživatelkou částečného invalidního důchodu. Dne 19. 9. 2005 s ní byla sepsána na Okresní správě sociálního zabezpečení v Ostravě žádost o starobní důchod, v záhlaví této žádosti je uvedeno „starobní § 31“. Kromě údajů identifikujících žalobkyni je v žádosti dále uvedeno, že doba pojištění je zhodnocena již u žádosti o částečný invalidní důchod, který pobírá stěžovatelka od 1. 6. 2001 - dosud, stejně tak jí tamtéž byla zhodnocena i doba péče o dvě děti. Rozhodnutím žalované ze dne 28. 11. 2005, č. X., byl stěžovatelce přiznán od 3. 12. 2005 starobní důchod podle ustanovení § 31 zákona č. 155/1995 Sb. ve výši 6123 Kč měsíčně. Dne 1. 10. 2007 požádala stěžovatelka u téže okresní správy sociálního zabezpečení o přiznání starobního důchodu od dosažení důchodového věku, přičemž v žádosti je kromě potřebných údajů mimo jiné učiněna sepisujícím úředníkem poznámka, že žadatelce byl přiznán rozhodnutím žalované ze dne 28. 11. 2005 starobní důchod podle § 31 (zákona č. 155/1995 Sb.), ale měla nárok na starobní důchod podle § 30. Proto nyní žádá o přepočet na starobní důchod podle § 29 téhož zákona a o vydání nového rozhodnutí.

Rozhodnutím žalované ze dne 14. 2. 2008, č. X., byla zamítnuta žádost stěžovatelky o přiznání starobního důchodu podle ustanovení § 29 zákona č. 155/1995 Sb. s odkazem na ustanovení § 31 odst. 3 téhož zákona. V odůvodnění žalovaná citovala ustanovení § 29, § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb. a zdůraznila, že podle zjištění v dávkovém spise stěžovatelka nikdy neuplatnila nárok na starobní důchod podle § 30 uvedeného zákona, neboť v žádosti ze dne 19. 9. 2005 je na straně 1 a 4 výslovně uvedeno, že účastník řízení žádá o přiznání starobního důchodu podle § 31 a to od 3. 12. 2005; tuto žádost stěžovatelka vlastnoručně podepsala. Uvedené žádosti bylo vyhověno a požadovaný důchod stěžovatelce přiznán, čímž zároveň zanikl její nárok na částečný invalidní důchod. Ve smyslu ustanovení § 31 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění je proto vyloučen nárok na starobní důchod podle § 29 a § 30 téhož zákona. Podle dodejky pošty bylo toto rozhodnutí doručeno do vlastních rukou stěžovatelky dne 25. 2. 2008, jak vyplývá z číselného údaje opatřeného podpisem stěžovatelky.

V návaznosti na doručení tohoto rozhodnutí podala stěžovatelka dne 26. 2. 2008 žalobu u Krajského soudu v Ostravě, kterou nadepsala jako „nepřiznání starobního důchodu a vydání neplatného rozhodnutí ČSSZ Praha“. V ní uvedla, že dne 19. 9. 2005 podala žádost u Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě o předčasný starobní důchod. Do té doby byla poživatelkou částečného invalidního důchodu. Při spisu žádosti „nebyla řeč o § 31“ zákona o důchodovém pojištění, ani jí sepisující úředník nic takového nenabídl; stěžovatelka v tomto směru odkazuje na výpověď svého manžela. Vyslovila přesvědčení, že ve správním řízení má úředník postupovat podle správního řádu tak, aby účastníkovi nebyla způsobena újma a má mu být v sepisu žádosti nápomocen; toto nebylo provedeno. Po uplynutí 2 roků podala stěžovatelka žádost o starobní důchod u téže správy sociálního zabezpečení a po urgencích a stížnostech obdržela rozhodnutí až po pěti měsících od sepisu žádosti. Je přesvědčena, že má nárok na starobní důchod podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb., tedy o „přepočet na narovnání důchodu“. V jejím případě je jí však důchod nadále protiprávně krácen asi o 700 – 800 Kč měsíčně. Tohoto rozdílu se nemíní vzdát, když má navíc zato, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti o důchod je „urážející paskvil“, jímž byl porušen zákon č. 209/1992 Sb. a zákon č. 82/1998 Sb. Žádala soud, aby ve věci spravedlivě rozhodl.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 25. 3. 2008, č. 18 Cad 38/2008 – 9, vyzval stěžovatelku k doplnění a opravě svého podání ze dne 26. 2. 2008 tak, aby v něm bylo uvedeno, kterému soudu je podání určeno, kdo je činí a které věci se týká, bylo řádně podepsáno, datováno a předloženo ve dvojím vyhotovení včetně příloh. Dále byl vznesen požadavek na řádné označení správního orgánu, jehož rozhodnutí stěžovatelka napadá a na označení rozhodnutí správního orgánu, které napadá a to dnem jeho vydání a číslem, pod kterým bylo vydáno a věcí, o níž bylo rozhodováno. Dále bylo požadováno doplnění důvodů, ve kterých stěžovatelka spatřuje nezákonnost a nicotnost rozhodnutí, jakož i uvedení konečného návrhu, který navrhovatelka činí, po předchozím vylíčení rozhodujících skutečností a označení a předložení případných důkazů, pokud je má stěžovatelka k dispozici. Stěžovatelka byla upozorněna, že nebude-li ve stanovené lhůtě její podání podle výše uvedeného poučení doplněno, soud její žalobu odmítne.

Stěžovatelka na tuto výzvu soudu reagovala podáním ze dne 17. 4. 2008, v němž uvedla, že je určeno Krajskému soudu v Ostravě, týká se nároku na plný starobní důchod, směřuje proti ČSSZ, Křížová 25, Praha 5, dnem vydání napadeného rozhodnutí je 28. 11. 2005. Stěžovatelka dále uvádí, že při sepisu žádosti o předčasný důchod jí bylo řečeno, že její důchod bude posléze vyrovnán při podání žádosti o starobní důchod. Tu podala dne 1. 10. 2007 u Okresní správy sociálního zabezpečení a dovolávala se předchozího ujištění, že po uplynutí doby předčasného starobního důchodu ji bude tento důchod vyrovnán – svědek je manžel. Činí proto návrh, ať žalovaná uvede věc do náležitého pořádku a vrátí, co je jí odepíráno. Provedené správní řízení se příčí dobrým mravům a proto se stěžovatelka odvolává ke Krajskému soudu v Ostravě, neboť jednání ČSSZ se jí jeví jako podivné.

Do protokolu o provedení důkazu mimo jednání (ze dne 10. 7. 2008) stěžovatelka po poučení podle § 64 s. ř. s. a § 131 o. s. ř. uvedla, že žalobou napadla rozhodnutí žalované ze dne 28. 11. 2005, č. X. Toto rozhodnutí bylo vydáno po té, kdy jí bylo doporučeno v době, kdy pobírala částečný invalidní důchod, aby si zažádala o starobní důchod předčasně, přičemž jí tenkrát „paní na sociálním“, tedy u žalované, řekla, že až nabude věku potřebného pro starobní důchod, bude jí rozdíl důchodů doplacen. Předložila k nahlédnutí informativní výpočet důchodu, který byl vyhotoven 16. 6. 2005. Dále uvedla, že napadené rozhodnutí z 28. 11. 2005 nemá, bylo jí však doručeno buď koncem roku 2005 nebo v lednu roku 2006. Trvá proto na žalobě proti tomuto rozhodnutí, neboť o nějaké lhůtě k podání žaloby, či o nějakém § 31 poučena nebyla, ani tehdy o této možnosti nevěděla.

Krajský soud usnesením ze dne 15. 7. 2008, č. j. 18 Cad 38/2008 – 24, žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť podle jeho přesvědčení byla podána opožděně. V daném případě totiž stěžovatelka sama uvedla, že žalobou je napadeno rozhodnutí ČSSZ ze dne 28. 11. 2005, které jí bylo doručeno koncem roku 2005, resp. počátkem roku 2006. Lhůta pro podání žaloby začala tedy plynout dnem následujícím po dni, kdy žalobkyně uvedené rozhodnutí převzala a uplynula po dvou měsících od tohoto dne (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Znamená to tedy, že v daném případě tato lhůta marně uplynula nejpozději v prvém čtvrtletí roku 2006. Stěžovatelka však své podání učinila odevzdáním na poště až dne 26. 2. 2008 a tudíž opožděně.

Jak již bylo předesláno, Nejvyšší správní soud zrušil uvedené usnesení rozsudkem ze dne 30. 3. 2009, neboť dospěl k závěru, že podání stěžovatelky ze dne 26. 2. 2008 označené jako žaloba proti „nepřiznání starobního důchodu a vydání neplatného rozhodnutí ČSSZ Praha“, obsahovalo potřebné náležitosti, neboť v něm byl přesně označen soud, jemuž bylo toto podání adresováno, tedy Krajský soud v Ostravě spolu s adresou sídla, podání bylo řádně podepsáno, datováno a předloženo ve dvojím vyhotovení, přičemž stěžovatelka v něm označila řádně správní orgán, jehož rozhodnutí napadá, a to přesným názvem a sídlem tohoto správního orgánu (žalovaný: Česká správa sociálního zabezpečení, Křížová 25. Praha 5). Stěžovatelka v podání uvedla, že se týká nepřiznání starobního důchodu a připojila k němu rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2008, č. X., které jí bylo dne 25. 2. 2008 doručeno. Dále vylíčila skutkové důvody, v nichž spatřovala nezákonnost rozhodnutí, a to především skutečnost, že vydání tohoto rozhodnutí navazovalo na jiné rozhodnutí ČSSZ o přiznání tzv. „předčasného“ starobního důchodu, o nějž si požádala na Okresní správě sociálního zabezpečení v Ostravě dne 19. 9. 2005 a který byl přiznán podle § 31 zákona o důchodovém pojištění. Uvedla rovněž, že při sepisu žádosti nebyla řeč o § 31 uvedeného zákona a nabízela, že by tuto skutečnost mohl dosvědčit u sepisu přítomný manžel. Dále dovozovala, že nebyl správný postup úředníka příslušné Okresní správy sociálního zabezpečení, pokud jí nebyl nápomocen při sepisu žádosti. Uvedla rovněž, že po uplynutí dvou roků podala žádost o starobní důchod dne 1. 10. 2007 a o této žádosti bylo žalovanou rozhodnuto po pěti měsících. Vyslovila přesvědčení, že má nárok na důchod podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb. – nesouhlasila tudíž se závěrem o zamítnutí její žádosti o uvedený důchod.

Nejvyšší správní soud vyslovil přesvědčení, že jediné, co v podání stěžovatelky chybělo, byl návrh rozsudečného výroku, tedy to, jaký konečný návrh podatelka činí, když tato pouze uvedla, že žádá o vydání spravedlivého rozsudku. Pokud krajský soud usnesením ze dne 25. 3. 2008, č. j. 18 Cad 38/2008 – 9, stěžovatelku vyzval k doplnění žaloby podle bodů 1 – 7 ve výzvě uvedených, pak šest z těchto sedmi bodů nebylo důvodných, neboť žaloba potřebné a výzvou požadované náležitosti obsahovala. Chyběla pouze náležitost uvedená pod bodem 6.

Stěžovatelka ve snaze výzvě krajského soudu vyhovět podáním ze dne 18. 4. 2008 zopakovala některé údaje ze žaloby a navíc uvedla, že napadá rozhodnutí ze dne 28. 11. 2005, č. X., a dále upřesnila, že při sepisu žádosti o předčasný starobní důchod byla upozorněna, že tento bude „narovnán“ při podání žádosti o starobní důchod. O ten požádala dne 1. 10. 2007, avšak ten je jí nyní odpírán. Činí proto návrh, ať ČSSZ uvede vše do náležitého pořádku.

I když v tomto podání stěžovatelka pod bodem 4 uvedla, že napadá rozhodnutí ze dne 28. 11. 2005, bylo ze stěžovatelčina vysvětlení a uvedení důvodů patrno, že nesouhlasí s tím, že jí následným rozhodnutím ČSSZ nebyl přiznán starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění. Skutečnost, že stěžovatelka jako napadené rozhodnutí označila to, jímž jí byl přiznán předčasný starobní důchod podle § 31 téhož zákona nelze vytrhávat ze souvislostí, a to k tíži stěžovatelky, když bylo nepochybné, že původ stěžovatelkou namítané nespravedlnosti či křivdy, spatřuje tato právě v tom, že jí byl přiznán uvedený důchod podle § 31 zákona o důchodovém pojištění, ačkoliv byla

ujišťována, že půjde o takový předčasný starobní důchod, který nebude vylučovat pozdější přiznání důchodu starobního standardního.

Bylo možno předpokládat, že za této situace, kdy paradoxně k výzvě soudu stěžovatelka své původní podání poněkud zkomplikovala, se bude snažit krajský soud po poučení stěžovatelky o jejích procesních právech a povinnostech, vést stěžovatelku k upřesnění jejího podání. Podle protokolu o provedení důkazu výslechem stěžovatelky, se této dostalo poučení podle § 131 o. s. ř. (tedy o povinnosti vypovědět pravdu a nic nezamlčovat). K dotazu soudu stěžovatelka uvedla, že žalobou napadá rozhodnutí žalované ze dne 28. 11. 2005, č. X, a zdůraznila, že byla poživatelkou částečného invalidního důchodu a bylo jí doporučeno, aby si zažádala o starobní důchod předčasně, přičemž při sepisu žádosti o tento důchod se jí dostalo poučení, že až nabude věku potřebného pro nárok na starobní důchod, rozdíl se jí doplatí. Uvedla rovněž k dotazu soudu, kdy jí bylo rozhodnutí ze dne 28. 11. 2005 žalovanou doručeno. Vzdor tomu, že žaloba stěžovatelky ze dne 26. 2. 2008 bezprostředně navazovala na doručení rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2008, které stěžovatelka k žalobě připojila a proti němuž v žalobě brojila, krajský soud se jí při jejím výslechu dne 10. 7. 2008 vůbec nedotázal, zda snad její žaloba nesměřuje též proti naposledy uvedenému rozhodnutí, ačkoliv se to přímo nabízelo; o tomto rozhodnutí soud pomlčel a stěžovatelka se tudíž k němu rovněž nevyjadřovala. Bezprostředně poté pak vydal rozhodnutí o odmítnutí žaloby pro opožděnost, když lhůtu odvozoval od doručení předchozího rozhodnutí žalované ze dne 28. 11. 2005.

S odkazem na ustanovení § 2 s. ř. s. a Nález Ústavního soudu ze dne 4. 11. 1999 sp. zn. III. ÚS 61/97, Nejvyšší správní soud v předchozí věci uzavřel, že nemá pochyb o tom, že žaloba stěžovatelky směřovala proti rozhodnutí žalované, na něž její podání bezprostředně navazovalo. Pokud však přesto krajskému soudu vznikla pochybnost o tom, proti kterému z rozhodnutí žalované podání stěžovatelky ze dne 26. 2. 2008 směřuje, měl tento soud stěžovatelce dát příležitost tuto nejasnost odstranit, přičemž bylo jeho povinností ochránit její právo, tedy poučit stěžovatelku o tom, že jen žaloba podaná proti pozdějšímu rozhodnutí může být projednána, přičemž proti rozhodnutí předchozímu je pro opožděnost nepřípustná. Takového poučení se však stěžovatelce ze strany krajského soudu nedostalo a ten bez dalšího žalobu pro opožděnost odmítl. Jeho jednání lze označit za přepjatý formalizmus, v jehož důsledku došlo ke zjevné nespravedlnosti, tedy zabránění stěžovatelce v přístupu k soudu a k možnosti přezkoumání napadeného rozhodnutí, jímž je nepochybně rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2008, č. X.

V právě projednávané věci nutno dodat, že stěžovatelka ještě předtím, než obdržela uvedené usnesení krajského soudu, zaslala tomuto soudu své podání ze dne 17. 7. 2008, nadepsané jako „Doplnění žaloby do rozhodnutí ČSSZ ze dne 14. 2. 2008“, v němž znovu podrobně způsob vyřízení své důchodové záležitosti popsala a ještě jednou navrhovala, aby soud rozhodnutí ČSSZ ze dne 14. 2. 2008 zrušil a věc vrátil žalované k vydání nového rozhodnutí. Krajský soud v Ostravě, namísto toho, aby podání stěžovatelky, (které nepochybně bylo doplňkem její žaloby podané proti označenému rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2008, č. X), založil do spisu 18 Cad 38/2008, zcela bezdůvodně a v rozporu se zjištěnými skutečnostmi vytvořil spis nový, když označil toto podání za samostatnou žalobu směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2008.

Vzhledem k tomu, že tento doplněk byl podán po uplynutí zákonné lhůty k podání žaloby (lhůta skončila 25. 4. 2008), stěžovatelčino podání jako opožděné odmítl.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že takový postup krajského soudu je stejně jako v předchozí věci zjevnou nespravedlností ve vztahu ke stěžovatelce, které tak bylo opakovaně zabráněno domáhat se přezkumu pro ni negativního rozhodnutí žalované. Postup krajského soudu končící vydáním odmítavého usnesení, ačkoliv podání stěžovatelky bylo jen doplňkem žaloby, je možno označit za nezákonný a proto nezbylo, než napadené usnesení o odmítnutí kasační stížnosti zrušit. Prvé pochybení uvedeného soudu spočívá v tom, že doplnění žaloby bylo pokládáno za samostatnou žalobu a ohledně tohoto podání byl založen samostatný spis sp. zn. 18 Cad 146/2008, ačkoliv stěžovatelčino podání ze dne 17. 7. 2008 mělo být jen založeno do spisu 18 Cad 38/2008, které v té době nebylo ještě před krajským soudem pravomocně skončeno (usnesení uvedeného soudu ze dne 15. 7. 2008, č. j. 18 Cad 38/2008 – 24, bylo oběma účastníkům shodně doručeno dne 18. 7. 2008). Avšak ani za situace, pokud by usnesení krajského soudu bylo již pravomocné, přičemž tomuto soudu bylo doručeno podání stěžovatelky ze dne 17. 7. 2008 (doplnění žaloby) by uvedený soud neměl důvod takové podání označovat za samostatnou žalobu, když je nepochybné, že směřovalo proti rozhodnutí ze dne 14. 2. 2008, a stěžovatelkou bylo jen požadováno, aby ke skutečnostem v něm uvedeným bylo při vyřízení jejího původního podání přihlédnuto. Nesprávnost postupu krajského soudu pak vyústila ve vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí zmíněného podání stěžovatelky, a to usnesením ze dne 30. 9. 2008, č. j. 18 Cad 146/2008 – 6. Nejvyššímu správnímu soudu pak nezbylo, než takto nezákonně vydané rozhodnutí zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm krajský soud nebude již pokračovat v samostatném projednání doplňku žaloby a vydávat ve věci nové rozhodnutí, ale pouze podání stěžovatelky označené jako „Doplnění žaloby do rozhodnutí ČSSZ ze dne 14. 2. 2008“ zařadí do spisu, kam bylo směřováno, tj. do spisu sp. zn. 18 Cad 38/2008, a řízení ve věci 18 Cad 146/2008 ukončí záznamem o mylném zápisu věci a o převedení podnětu, který vedl k tomuto mylnému zápisu, do jiného spisu téhož soudu, tj. do spisu sp. zn. 18 Cad 38/2008. Pod naposledy uvedenou spisovou značkou pak bude krajský soud pokračovat v řízení o stěžovatelčině žalobě ze dne 26. 2. 2008 (a jejím doplňku ze dne 17. 7. 208), směřujícími proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2008, jímž byla zamítnuta stěžovatelčina žádost o přiznání starobního důchodu podle ustanovení § 29 zák. č. 155/1995 Sb. Toto rozhodnutí věcně přezkoumá.

Jelikož řízení v projednávané věci nemělo být vůbec vedeno, rozhodne krajský soud v pokračujícím řízení ve věci 18 Cad 38/2008 i o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.). Jde především o náklady vynaložené stěžovatelkou na právní pomoc advokátem, který ji zastupoval v řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. května 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu